

1. นโยบายการเงินของธนาคารกลางแห่งสหภาพยุโรป (ECB) และผลกระทบต่องบประมาณประจำปี 2565 ของรัฐบาลสหพันธ์

1.1 การประกาศขึ้นอัตราดอกเบี้ยของ ECB เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2565 ECB ได้ประกาศขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นร้อยละ 0.5 ซึ่งนับเป็นการประกาศขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นครั้งแรกในรอบ 11 ปี และเป็นการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยครั้งใหญ่ที่สุดนับตั้งแต่ปี 2543 เพื่อสกัดการพุ่งขึ้นของอัตราเงินเฟ้อของกลุ่มประเทศยูโรโซน ทั้งนี้ นาง Christine Lagarde ประธาน ECB คาดการณ์ว่า อัตราเงินเฟ้อของกลุ่มประเทศยูโรโซนจะยังคงอยู่ในระดับสูงไปอีกระยะหนึ่ง และหากไม่มีวิกฤตใหม่เกิดขึ้นเพิ่มเติม อัตราเงินเฟ้อน่าจะค่อย ๆ ปรับตัวลดลง

1.2 การใช้มาตรการช่วยเหลือประเทศที่มีหนี้สินสูง ECB ได้ออกมาตรการช่วยเหลือประเทศที่มีหนี้สินสูง อาทิ อิตาลี โดยใช้กลไกที่เรียกว่า Transmission Protection Instrument (TPI) ซึ่งจะทำให้ ECB สามารถควบคุมไม่ให้อัตราผลตอบแทนพันธบัตรในตลาดตราสารหนี้ของอียูปรับตัวสูงมากเกินไป ทั้งนี้ หาก ECB พบว่า อัตราผลตอบแทนพันธบัตรปรับตัวสูงผิดปกติ ECB จะสามารถเข้ามาควบคุมโดยการเข้าซื้อพันธบัตรจากประเทศดังกล่าว ทั้งนี้ คาดว่า ECB จะใช้งบประมาณ ประมาณ 9 พันล้านยูโร สำหรับมาตรการ TPI โดยประเทศที่เข้าเกณฑ์ได้รับความช่วยเหลือผ่านกลไก TPI จะต้องเป็นประเทศที่ปฏิบัติตามกรอบงบประมาณของอียู และไม่ขาดดุลงบประมาณมากกว่าที่อียูกำหนด (ห้ามขาดดุลงบประมาณเกินร้อยละ 3 ของ GDP) และเป็นการก่อหนี้สินที่เป็นไปตามนโยบายเศรษฐกิจมหภาคที่ยั่งยืน และเพื่อทำให้เกิดความสมดุลทางเศรษฐกิจเท่านั้น

1.3 ผลกระทบต่องบประมาณของรัฐบาลสหพันธ์ นาย Christian Lindner รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังสหพันธ์ คาดว่าการประกาศขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของ ECB จะมีผลทำให้รัฐบาลสหพันธ์มีค่าใช้จ่ายในส่วนของเงินกู้ของปี 2565 เพิ่มขึ้นถึงจำนวน 16 พันล้านยูโร และคาดว่าค่าใช้จ่ายเงินกู้ปี 2566 จะสูงถึงจำนวน 30 พันล้านยูโร

2. แผนฉุกเฉินการใช้จ่ายของอียู

2.1 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2565 อียูได้ประกาศแผนฉุกเฉินการใช้จ่ายในการประชุมรัฐมนตรีพลังงานของอียู ณ กรุงบรัสเซลส์ โดยเสนอให้ ประเทศสมาชิกลดการใช้ก๊าซภายในประเทศลงโดยสมัครใจร้อยละ 15 เป็นเวลา 8 เดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2565 ถึง 31 มีนาคม 2566 เพื่อรับมือกับการระงับการส่งก๊าซของรัสเซียมายังอียู อย่างไรก็ตาม แผนฉุกเฉินการใช้จ่ายดังกล่าวมีข้อยกเว้นหลายประการ เช่น ประเทศที่อยู่นอกเครือข่ายท่อส่งก๊าซของอียูอย่าง ไอร์แลนด์ ไชปรัส และมอลตา และภาคอุตสาหกรรมเหล็ก จะได้รับยกเว้นการปฏิบัติตามแผนฉุกเฉินดังกล่าว

2.2 นาย Robert Habeck รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและการปฏิบัติการทางสภาพภูมิอากาศสหพันธ์ กล่าวว่า สหพันธ์ฯ พร้อมทั้งจะลดการใช้ก๊าซมากกว่าร้อยละ 15 ด้วยความสมัครใจ เพื่อรับมือกับฤดูหนาวที่จะมาถึง นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจสหพันธ์ฯ ยังได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับข้อยกเว้นหลายประการของอียู เนื่องจากอาจจะทำให้บางประเทศประวิงเวลาการลดการใช้ก๊าซจนสถานการณ์วิกฤตกลับเข้าสู่ภาวะปกติ ตลอดจนได้วิจารณ์รัฐบาลสหพันธ์ฯ ชูตเก่าว่า วางยุทธศาสตร์ด้านพลังงานผิดพลาดที่พึ่งพาก๊าซจากรัสเซียมากเกินไป

3. การวางยุทธศาสตร์ด้านการขยายการใช้ยานยนต์ไฟฟ้า (EV) ของสหพันธ์ฯ

กระทรวงเศรษฐกิจและการปฏิบัติการทางสภาพภูมิอากาศสหพันธ์ฯ วางแผนใช้มาตรการเก็บภาษียานยนต์ขับเคลื่อนแบบสันดาปที่ผลิตใหม่เพิ่มเติมจากการเก็บภาษียานยนต์ (KfZ-Steuer) ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนวางแผนขึ้นอัตราภาษียานยนต์เดิมสำหรับรถยนต์ประจำตำแหน่งของหน่วยงานภาคเอกชนเพื่อผลักดันให้ค่าใช้จ่ายยานยนต์ขับเคลื่อนแบบสันดาปสูงกว่าค่าใช้จ่ายยานยนต์ไฟฟ้า (ได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับการชื้อยานยนต์ไฟฟ้า) ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้มีการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ รัฐบาลสหพันธ์ฯ ได้ผลักดันให้มีการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นจากเดิมที่ตั้งเป้าหมายไว้ที่จำนวน 10 ล้านคัน เป็น 15 ล้านคันภายในปี ค.ศ. 2030 อย่างไรก็ตาม พรรค FDP ไม่เห็นด้วยกับทั้งสองมาตรการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจสหพันธ์ฯ แต่ได้เสนอให้มีการขยายโครงการสร้างสถานีชาร์จยานยนต์ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น อนึ่ง ประเด็นการยกเลิกการใช้ยานยนต์ขับเคลื่อนแบบสันดาปภายในปี ค.ศ. 2035 ยังคงเป็นที่ถกเถียงกันภายในรัฐบาลสหพันธ์ฯ อย่างเข้มข้น โดยพรรค FDP ยังคงยืนยันที่จะให้มีการอนุญาตใช้ยานยนต์ขับเคลื่อนแบบสันดาปที่ใช้เชื้อเพลิงสังเคราะห์ต่อไป อย่างไรก็ตาม ยังไม่เป็นที่แน่นอนว่า รัฐบาลสหพันธ์ฯ จะลงมติในรัฐสภาเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวไปในทิศทางใด

4. จุดยืนของสหพันธ์ฯ ต่อการปฏิรูปนโยบายเกษตรร่วมของอียู (Common Agricultural Policy: CAP)

4.1 ขณะนี้สหพันธ์ฯ อยู่ในช่วงทบทวนแผนยุทธศาสตร์การปฏิบัติการระดับชาติให้เป็นไปตามกฎหมายปฏิรูปนโยบายเกษตรร่วมของอียู (CAP) โดยเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2565 นาย Cem Özdemir (พรรค Greens) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอาหารและการเกษตรสหพันธ์ฯ ได้ประกาศว่า พร้อมทั้งจะทบทวนประเด็นที่อียูกำหนดให้งดใช้พื้นที่ร้อยละ 4 ของพื้นที่เกษตรกรรม ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2023 เป็นต้นไป เพื่ออนุรักษ์ไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสหพันธ์ฯ อาจเลื่อนการปฏิบัติตามข้อกำหนดของอียูออกไปชั่วคราว เนื่องจากเห็นว่า ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนทำให้เกิดภาวะขาดแคลนอาหารในหลายประเทศ นอกจากนี้ การลดพื้นที่ทำการเกษตรในอียูยังอาจไปกระตุ้นให้มีการตัดไม้ทำลายป่าในส่วนอื่นๆ ของโลก เพื่อใช้พื้นที่ทำการเกษตรและส่งออกสินค้าเกษตรมายังอียู ทั้งนี้ นาง Michaela Kaniber รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฯ แห่งรัฐบาวาเรีย ได้เคยเรียกร้องให้อียูและรัฐบาลสหพันธ์ฯ ดำเนินการประเมินผลกระทบของการจำกัดพื้นที่เกษตรกรรมตามข้อตกลงของอียูข้างต้น เพื่อรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงทางอาหาร การปกป้องการตัดไม้ทำลายป่าไม้ และเพื่อไม่ให้ข้าราชการวิฤตด้านพลังงานอย่างสหพันธ์ฯ ประสบอยู่ในปัจจุบัน

4.2 เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2565 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของรัฐต่าง ๆ ในสหพันธ์ฯ ได้จัดการประชุมเพื่อหารือเกี่ยวกับประเด็นการปฏิรูป CAP ของอียู ผลการประชุมปรากฏว่า รัฐบาลทั้ง 16 รัฐของสหพันธ์ฯ เห็นด้วยกับแนวทางการปฏิรูป CAP ของอียูในภาพรวม อย่างไรก็ตาม รัฐต่าง ๆ ยังมีความเห็นขัดแย้งกันในประเด็นที่สหพันธ์ฯ จะเลื่อนการปฏิบัติการตามข้อกำหนดของอียูที่กำหนดให้งดใช้พื้นที่ร้อยละ 4 ของพื้นที่เกษตรกรรม ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2023 เป็นต้นไป ทั้งนี้ รัฐบาลของรัฐส่วนใหญ่ในสหพันธ์ฯ ได้ให้ความเห็นว่า ควรจะดำเนินการตรวจสอบผลดีและผลเสียของข้อกำหนดของอียูข้างต้นให้เสร็จสิ้นภายใน 14 สัปดาห์หลังจากการประชุมครั้งนี้

5. ข้อมูลเพิ่มเติม

5.1 นักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ของสหพันธ์ฯ เห็นว่า ECB ประกาศปรับอัตราดอกเบี้ยเข้าเกินไป รวมถึงไม่เห็นด้วยกับการใช้มาตรการ TPI ของ ECB ตามข้อ 1.1 และ 1.2 เนื่องจากเห็นว่ามาตรการดังกล่าวมีข้อกำหนดที่อ่อนเกินไป นอกจากนี้ อียูยังมีมาตรการอื่นๆ ที่ช่วยเหลือประเทศที่มีหนี้สินสูงมากเพียงพออยู่แล้ว เช่น กองทุน ESM (European Stability Mechanism) และโครงการเข้าซื้อพันธบัตร OMTs (Outright Monetary Transactions) เป็นต้น

5.2 ความกังวลของชาวเยอรมันที่เกรงว่ารัสเซียจะหยุดส่งก๊าซให้สหพันธ์ฯ ในฤดูหนาวส่งผลให้พฤติกรรมผู้บริโภคในตลาดเปลี่ยนไป โดยมีกระแสการสั่งซื้อเครื่องทำความร้อนแบบพัดลม (fan heater) ที่ใช้ไฟฟ้าในการทำความร้อนจำนวนมาก โดย Media Markt และ Saturn ซึ่งเป็นร้านค้าอุปกรณ์ไฟฟ้าขนาดใหญ่ในสหพันธ์ฯ มียอดการสั่งซื้อเครื่องทำความร้อนแบบพัดลมสูงกว่าปี 2564 ถึงร้อยละ 100 อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า การใช้เครื่องทำความร้อนแบบพัดลมมีราคาสูงกว่าการใช้การทำความร้อนแบบก๊าซ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานได้กล่าวว่า หากชาวเยอรมันจำนวนมากหันมาใช้เครื่องทำความร้อนแบบพัดลมในฤดูหนาวแทนการใช้ก๊าซ อาจส่งผลให้ขาดแคลนไฟฟ้าแทน

.....